



دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده توانبخشی

چارچوب طراحی «آشنایی با نظام های طبقه بندی ناتوانی و بیماری»

اطلاعات درس:

عنوان درس: آشنایی با نظام های طبقه بندی ناتوانی و بیماری
کد درس: 50
نوع و تعداد واحد: 2 واحد تئوری- عملی (1/5 واحد نظری و 0/5 واحد عملی)
نام مسئول درس: سیده مریم خدای
مدرس/ مدرسین: سیده مریم خدای
پیشنیاز/ همزمان: ندارد
رشته تحصیلی: گفتاردرمانی
مقطع تحصیلی: کارشناسی
نیمسال تحصیلی: دوم

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی: استادیار
محل کار: تهران- خ انقلاب- پیچ شمیران- نبش خ صفی‌علیشاه - دانشکده
توانبخشی- دانشگاه علوم پزشکی تهران- گروه گفتاردرمانی
تلفن تماس: 77520173
نشانی پست الکترونیک: khoddami@tums.ac.ir

¹مشمول بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال:
2 واحد نظری، 1 واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

در تمام بیماری‌ها و اختلالات، تشخیص دقیق بر اساس معیارهای علمی صحیح از اهمیت زیادی برخوردار است و برای تشخیص صحیح باید معیارهای دقیقی وجود داشته باشد که مورد توافق جهانی باشد و از نظر مجامع علمی پذیرفته شده باشند. هدف از طبقه‌بندی بین‌المللی بیماری‌ها این است که در زمان‌های مختلف بتوان اطلاعات جمع‌آوری شده در خصوص بیماری‌ها و مرگ و میر را در کشورها و مناطق مختلف به صورت سیستماتیک گردآوری، مقایسه، تفسیر و تحلیل کرد.

با توجه به اینکه اختلالات گفتار و زبان و بلع به عنوان گروهی از اختلالات هستند که به علل مختلف پزشکی ایجاد می‌شوند، آشنایی با انواع سیستم‌های طبقه‌بندی بین‌المللی باعث می‌شود اولاً دانشجویان گفتاردرمانی بتوانند انواع این اختلالات را تشخیص صحیح بدهند و ثانیاً بتوانند آمارهای دقیقی از میزان بروز و شیوع این اختلالات ارائه دهند.

در این درس، ابتدا دانشجویان با مفاهیم مقدماتی طبقه‌بندی، تاریخچه و دیدگاه‌های مختلف در مورد طبقه‌بندی بیماری‌ها و اختلالات آشنا می‌شوند و سپس با چارچوب هر یک از سیستم‌های طبقه‌بندی شامل سیستم بین‌المللی طبقه‌بندی بیماری‌ها (ICD10)، راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی DSM-5 و سیستم بین‌المللی طبقه‌بندی، ناتوانی و سلامت (ICF) آشنا می‌شوند و سپس هر یک از اختلالات گفتار، زبان و بلع را بر اساس این سیستم‌های طبقه‌بندی تعریف می‌کنند و کد مربوط به آن را فرا می‌گیرند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

آشنایی با انواع نظام‌های بیماری‌ها سلامت و بیماری‌ها بر اساس دیدگاه سازمان جهانی بهداشت و انجمن روانپزشکی آمریکا

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

اهداف شناختی:

- اهمیت و ضرورت آشنایی با سیستم‌های طبقه‌بندی بیماری‌ها را بیان کند.
- دیدگاه‌های مختلف در مورد وضعیت سلامت و بیماری‌ها و ناتوانی‌ها را توضیح دهند.
- چارچوب‌ها و زیربنای سیستم بین‌المللی طبقه‌بندی بیماری‌ها را که توسط سازمان بهداشت جهانی طراحی شده را توضیح دهند.

- چارچوبها و زیر بنای سیستم بین‌المللی ناتوانی‌ها و سلامت (ICF) را توضیح دهد.
- اجزاء سیستم بین‌المللی ناتوانی‌ها و سلامت (ICF) را توضیح دهد.
- اصول نام‌گذاری اختلالات بر اساس ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی DSM-5 را توضیح دهد.
- هریک از اختلالات گفتار و زبان و بلع را بر اساس هر یک از سیستم‌های بین‌المللی تعریف کند و کدهای هریک را فراگیرد.

اهداف عاطفی :

- به اهمیت استفاده از سیستم‌های بین‌المللی طبقه‌بندی بیماری‌ها و ناتوانی‌های در فرایند بالینی توجه کند.

اهداف روانی حرکتی:

- کدهای مربوط به اختلالات گفتار و زبان و بلع را بر اساس سیستم بین‌المللی طبقه‌بندی بیماری‌ها پیدا کند؛
- کدهای مربوط به اختلالات گفتار و زبان و بلع را بر اساس سیستم بین‌المللی ناتوانی‌ها و سلامت (ICF) پیدا کند.

پ رویکرد آموزشی²:

ترکیبی⁴

□ حضوری

□ مجازی³

روش‌های یاددهی- یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده :

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- رویکرد حضوری
- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه‌های کوچک

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود. در تدریس این درس از ترکیبی از رویکردهای مجازی (شامل کلاس وارونه و

2. Educational Approach

3. Virtual Approach

4. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی (عاملی) و رویکردهای حضوری (شامل سخنرانی عاملی، بحث در گروه‌های کوچک، استفاده می‌شود.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری/ تکالیف دانشجوی	امکانات و وسایل	نام مدرس/ مدرسان
1	آشنایی با اهمیت تشخیص بیماری‌ها و ضرورت آشنایی با سیستم‌های طبقه‌بندی بیماری‌ها در نظام سلامت	سخنرانی عاملی، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی عاملی	جستجو و یافتن انواع سیستم‌های طبقه‌بندی بیماری‌ها	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر سیده مریم خدابی
2	معرفی تاریخچه انواع سیستم‌های طبقه‌بندی بیماری‌ها و خصوصیات طبقه‌بندی	سخنرانی عاملی، کلاس وارونه (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مطالعه محتوای درسی	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر سیده مریم خدابی
3	ساختار سیستم طبقه‌بندی بین‌المللی بیماری‌ها	سخنرانی عاملی، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی عاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر سیده مریم خدابی
4	معرفی نسخه دهم سیستم بین‌المللی طبقه‌بندی بیماری‌ها	یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی عاملی، کلاس وارونه	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	رایانه، ویدئوپروژکتور، دستگاه ضبط و پخش صدا، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر سیده مریم خدابی
5	تعریف کدگذاری بالینی و آشنایی با ساختار کدهای سیستم بین‌المللی بیماری‌ها	سخنرانی عاملی، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی عاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	رایانه، ویدئوپروژکتور، دستگاه ضبط و پخش صدا و تصویر، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	دکتر سیده مریم خدابی

دکتر سیده مریم خدای	رایانه ، ویدئوپروژکتور ، دستگاه ضبط و پخش صدا و تصویر ، سامانه نوید ، میکروفون ، دوربین	مطالعه محتوای درسی ، انجام تکلیف در سامانه نوید	یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی ، کلاس و ارونه	کدهای مرتبط با اختلالات گفتار ، زبان و بلع در سیستم بین‌المللی طبقه‌بندی بیماری‌ها	6
دکتر سیده مریم خدای	رایانه ، ویدئوپروژکتور ، دستگاه ضبط و پخش صدا و تصویر ، سامانه نوید ، میکروفون ، دوربین	مطالعه محتوای درسی ، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی ، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی یا کلاس و ارونه (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	معرفی طبقه‌بندی بین‌المللی عملکرد ، ناتوانی و سلامت و ویژگی‌های آن	7
دکتر سیده مریم خدای	رایانه ، ویدئوپروژکتور ، دستگاه ضبط و پخش صدا و تصویر ، سامانه نوید ، میکروفون ، دوربین	مطالعه محتوای درسی ، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی ، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	اهداف ICF و موارد کاربرد و معرفی ویژگی‌ها و اجزاء ICF	8
دکتر سیده مریم خدای	رایانه ، ویدئوپروژکتور ، دستگاه ضبط و پخش صدا و تصویر ، سامانه نوید ، میکروفون ، دوربین	مطالعه محتوای درسی ، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی ، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی یا کلاس و ارونه (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	عملکردها و ساختارها و اختلالات بدن در ICF	9
دکتر سیده مریم خدای	رایانه ، ویدئوپروژکتور ، سامانه نوید ، میکروفون ، دوربین	مطالعه محتوای درسی ، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی ، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	فرایند عملکرد و ناتوانی در ICF	10

دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، دستگاه ضبط و پخش صدا، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	آشنایی با ICF کودکان و جوانان	11
دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، کلاس وارونه، آموزش مجازی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	تعاریف و معیارهای تشخیصی و کدهای مربوط به اختلالات گفتار و زبان و بلع در ICF	12
دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی، کلاس وارونه	آشنایی با راهنمای تشخیصی و آماري اختلالات روانی DSM-5	13
دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، بحث در گروه های کوچک، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی یا کلاس وارونه (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	تعاریف و معیارهای تشخیصی اختلالات گفتار و زبان و بلع در DSM-5	14
دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	مقایسه تعاریف و معیارهای تشخیصی اختلالات گفتار و زبان و بلع در هر یک از سیستم های طبقه بندی	15
دکتر سیده مریم خدای	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	تطابق کدهای تشخیصی اختلالات گفتار و زبان و بلع در هر یک از سیستم های طبقه بندی	16

			شرایط زمان برگزاری کلاس)		
دکتر سیده مریم خدامی	رایانه، ویدئوپروژکتور، سامانه نوید، میکروفون، دوربین	مطالعه محتوای درسی، انجام تکلیف در سامانه نوید	سخنرانی تعاملی، یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (در صورت نیاز و با توجه به شرایط زمان برگزاری کلاس)	معرفی کدهای مربوط به اختلالات گفتار و زبان و بلع در کتاب ارزشگذاری خدمات سلامت ایران و انجمن گفتار و زبان و شنوایی آمریکا و Current Procedural Terminology (CPT codes)	17

نقش و وظایف دانشجو:

منظور از نقش، ابعاد مختلفی است که هر دانشجو در مواجهه با تکالیف هر جلسه، پرسش و پاسخ و مشارکت در آزمون‌های مختلف میان‌ترم و پایان‌ترم می‌باشد.

روش ارزیابی دانشجو:

➤ ارزیابی دانشجو به دو روش تکوینی و تراکمی انجام می‌شود. ارزیابی تکوینی شامل انجام تکالیف مختلف هر جلسه، آزمون میان ترم و آزمونک (کوئیز) های کلاسی شفاهی و کتبی است. ارزیابی تراکمی شامل 1) آزمون‌های کتبی همانند آزمون‌های بسته پاسخ «چندگزینه‌ای» و «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی می‌باشد. ➤ سهم آزمون میان‌ترم 5 نمره، آزمون پایان‌ترم 10 نمره، انجام تکالیف مختلف، سهم آزمونک (کوئیز) های کلاسی شفاهی و کتبی 5 نمره می‌باشد.

منابع:

الف) کتب:

1. سیستم‌های نامگذاری و طبقه‌بندی بیماری‌ها و ارائه مدل برای ایجاد طبقه‌بندی ملی بیماری‌ها، صفدری رضا، 1382، انتشارات میرماه.
2. طبقه‌بندی بین‌المللی عملکرد، ناتوانی و سلامت، مرکز آمار ایران، 1384، دفتر انتشارات و اطلاع رسانی، تهران.
3. راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی - DSM IV، انجمن روان‌پزشکی آمریکا، 1399، مترجم: فرزین رضاعی، علی فخرایی، آتوسا فرمند، نیلوفری، ژانت هاشمی آذر، فرهاد شاملو، انتشارات ارجمند، تهران.